

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 2
Rotel 22

DOM
2017-02-21
Göteborg

Mål nr
T 3912-15

1
ANKOM
2017-02-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Värmlands tingsrätts dom den 22 juli 2015 i mål T 3680-13, se bilaga A

KLAGANDE

Margoth Bodin, 540226-7180
Månserudsbacken, 672 93 Årjäng

Ombud: Advokaten Lina Staaf
Kyrkogatan 6, 792 30 Mora

MOTPART

Codan Forsikring A/S, 10529638, genom
Trygg-Hansa Försäkring filial, 516404-4405
106 26 Stockholm

Ombud: Försäkringsjuristen Anne Nordin
Samma adress

SAKEN

Försäkringsersättning

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Med ändring av tingsrättens dom i huvudsaken förpliktar hovrätten Codan Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial att till Margoth Bodin betala

- 1) 91 300 kr (avseende lyte och men) jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med den 22 oktober 2010 till dess betalning sker,

Dok.Id 431149

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
031-774 29 43

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

- 2) 169 222 kr (avseende inkomstförlust) jämte ränta enligt 6 § räntelagen på
- a) 11 600 kr från och med den 1 mars 2009
  - b) 14 200 kr från och med den 1 mars 2009
  - c) 19 400 kr från och med den 21 juni 2010
  - d) 32 900 kr från och med den 21 april 2012
  - e) 21 000 kr från och med den 21 april 2012
  - f) 24 600 kr från och med den 12 oktober 2012
  - g) 45 522 kr från och med den 13 september 2013, allt till dess betalning sker.
- 3) 62 900 kr per år från och med den 31 januari 2014 till dess Margoth Bodin fyller 65 år (avseende livränta). Värdesäkring ska ske enligt förordningen (2003:832) om värdesäkring av vissa skadeståndslivräntor enligt lagen (1973:213) om ändring av skadeståndslivräntor. Betalning ska ske med 1/12 den 27 i varje kalendermånad. På varje delbelopp löper ränta enligt 6 § räntelagen från och med den sista i varje kalendermånad som livräntan avser, till dess betalning sker.

Med ändring av tingsrättens dom även när det gäller rättegångskostnader befriar hovrätten Margoth Bodin från skyldigheten att ersätta Trygg-Hansa Försäkring filial för rättegångskostnader vid tingsrätten och förpliktar Codan Försäkring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial att ersätta Margoth Bodin för rättegångskostnader där med 552 089 kr, varav 439 263 kr för ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 22 juli 2015 till dess betalning sker.

Codan Försäkring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial ska ersätta Margoth Bodin för rättegångskostnader i hovrätten med 306 808 kr, varav 277 653 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 21 februari 2017 till dess betalning sker.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Margoth Bodin har yrkat att hovrätten bifaller hennes talan vid tingsrätten och befriar henne från skyldigheten att ersätta Trygg-Hansa Försäkring filial (Trygg-Hansa) för rättegångskostnader där, i andra hand sätter ned hennes ersättningsskyldighet för Trygg-Hansas rättegångskostnader till hälften.

Trygg-Hansa har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

BAKGRUND

Som tingsrätten angett är följande ostridigt i målet. Den 22 maj 2006 var Margoth Bodin med om en trafikolycka. Bilen hon färdades i var stillastående och blev påkörd bakifrån av en annan bil som kom i hög hastighet, ca 90 km/h. Margoth Bodin har på grund av trafikolyckan orsakats besvär i framförallt nacken och ryggen och har rätt till trafikskadeersättning från Trygg-Hansa.

Trafikskadereglering har skett genom att Margoth Bodin erhållit trafikskadeersättning för lyte och men baserat på en medicinsk invaliditet om sju procent samt ersättning för inkomstförlust motsvarande 25 procent av arbetsförmåga.

PARTERNAS TALAN

Parterna har åberopat samma grunder som vid tingsrätten och utvecklat respektive talan på huvudsakligen samma sätt som där.

Margoth Bodin har sammanfattningsvis gjort gällande följande. Hon har till följd av trafikolyckan den 22 maj 2006 orsakats besvär motsvarande en medicinsk invaliditet om 20 procent samt en arbetsförmåga om 100 procent. Hon är därmed berättigad till ytterligare försäkringsersättning från Trygg-Hansa.

Trygg-Hansa har sammanfattningsvis gjort gällande att de skadebetingade besvärerna motsvarar en medicinsk invaliditet om 7 procent och en arbetsförmåga om 25 procent. Margoth Bodin har således inte rätt till ytterligare ersättning från Trygg-Hansa.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har ljud- och bildupptagningarna av förhören vid tingsrätten med Margoth Bodin, Mats Svensson, Gunilla Bring, Helena Huhmar, Olle Bunketorp, Hans-Göran Lindberg, Lilian Bodin, Stefan Bernesjö, Margareta Hedström, Olof Sydow, Peter Elkan och HG Hårdemark spelats upp.

Parterna har åberopat samma skriftliga bevisning som åberopades vid tingsrätten. Här- till har Margoth Bodin åberopat ytterligare tre sjukskrivningsintyg för tiden efter tings- rättens dom.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Margoth Bodins besvärsbild och arbetsförmåga

Margoth Bodin har angett ett stort antal besvär som hon gjort gällande har orsakats av trafikolyckan, se s. 5 i tingsrättens dom. Hon har i förhör berättat om besvärerna och dessa har inte närmare ifrågasatts av Trygg-Hansa. Besvärerna får även stöd i det medi- cinska underlaget och det finns inget i utredningen som ger anledning att betvivla att Margoth Bodin lider av de åberopade besvärerna. Det får även anses klarlagt att Margoth Bodin har varit sjukskriven efter trafikolyckan på så sätt som gjorts gällande och där- med bedömts arbetsförmögen i samma grad.

Rättsliga utgångspunkter

Den fråga som hovrätten har att ta ställning till är i vilken utsträckning Margoth Bodins besvärsbild och arbetsförmåga har samband med trafikolyckan.

För detta har Margoth Bodin bevisbördan. Detta innebär att Margoth Bodin ska prestera sådan utredning att det med beaktande av samtliga i målet förekommande omständigheter framstår som klart mera sannolikt att hennes besvär har orsakats av trafikolyckan än att orsaken till besvären varit någon annan. För de fall de läkarbedömningar som åberopats i målet skiljer sig åt är det naturligt att fästa särskild vikt vid den bedömning som gjorts av en läkare med speciell kompetens på det ifrågavarande området. Ytterst blir det emellertid avgörande vilka skäl som respektive läkare åberopar för sin slutsats. Generellt sett får journalanteckningar från läkarbesök som den olycksdrabbade tidigare har gjort anses utgöra ett viktigt underlag för bedömningen av huruvida patientens tidigare svagheter under alla förhållanden skulle ha medfört de symtom som visar sig efter försäkringsfallet. Samtidigt måste beaktas att journalanteckningar kan vara behäftade med en betydande osäkerhet. (Se rättsfallet NJA 2001 s. 657 där Högsta domstolen har redovisat bland annat nu angivna utgångspunkter för en prövning av aktuellt slag).

Som tingsrätten angett bedöms frågan om orsakssamband huvudsakligen genom en sammanvägning av det som framkommit om den berörda personens hälsotillstånd före trafikolyckan, graden av våld eller trauma vid trafikolyckan, symtomdebut i anslutning till olyckan, kontinuitet i besvären och konkurrerande orsaker.

Margoth Bodins hälsotillstånd före trafikolyckan och graden av våld eller trauma vid trafikolyckan

När det gäller Margoth Bodins hälsotillstånd före trafikolyckan ansluter hovrätten sig till tingsrättens bedömning att Margoth Bodin i relevanta avseenden var väsentligen frisk när trafikolyckan inträffade.

Parterna är överens om att trafikolyckan var kraftig och genom Mats Svenssons uppgifter framgår att det varit fråga om en ovanligt kraftig påkörning bakifrån. Det står således klart att det varit fråga om en trafikolycka som varit tillräckligt allvarlig för att orsaka Margoth Bodin stor skada. Det är ostridigt att trafikolyckan påverkade Margoth Bodins nacke och rygg på så sätt att hon har orsakats nack- och ryggbesvär. Redan

dessa omständigheter ger visst stöd för att det föreligger ett samband mellan trafikolyckan och flertalet av de besvär Margoth Bodin har gjort gällande i målet.

Symtomdebut i anslutning till trafikolyckan

När det gäller symtomdebuten konstaterar hovrätten att akutjournalen och ambulansjournalen från den 22 maj 2006 innehåller uppgifter om att Margoth Bodin inte trodde sig ha varit avsvimmad, men att hon initialt fått huvudvärk, stelhet i nacken och viss domningskänsla i fingrarna. Hon har inte i övrigt påvisat några neurologiska fenomen och den CT hon genomgick samma dag som trafikolyckan visade sig vara utan anmärkning. Vidare har framgått att Margoth Bodin samma dag valde att lämna sjukhuset.

Trygg-Hansa har tagit fasta på uppgifterna i ambulansjournalen och akutjournalen och gjort gällande att Margoth Bodin inte varit avsvimmad i samband med trafikolyckan samt att Margoth Bodin inte påvisat någon allvarlig skada på grund av trafikolyckan som kan ha orsakat henne återopade besvär.

I förhöret har emellertid Margoth Bodin berättat delvis annorlunda om olyckan och om hur hon mådde direkt efteråt. Hon minns att hon tänkte ordet bomb och att allt därefter blev svart. Hon kommer inte ihåg att hon blev påkörd. Hon slog i huvudet och måste ha tappat medvetandet. När hon vaknade till tittade hon ut över olycksplatsen. Hon gick ut ur bilen för att se till sina hundar och satte sig därefter i bilen igen. Då kände hon en ilning i nacken som gick ner i ryggen och kunde för en stund inte röra armar och ben. Även på akuten var hon periodvis "borta". Hon har i efterhand insett att hon inte borde ha lämnat sjukhuset samma dag. När hon kom hem var hon i chock, kunde inte gå och blev sängliggande. Två dagar senare ringde hon till sjukhuset och uppgav att det var någonting konstigt med huvudet och nacken. Hon kunde inte lyfta huvudet utan fick rulla över på sidan när hon skulle gå ur sängen.

Enligt hovrättens mening ger Margoth Bodins uppgifter en allvarligare bild av symtomdebuten än vad som framgår av ambulansjournalen och akutjournalen. Hennes be-

rättelse stöds dessutom av vad hennes f.d. sambo Hans Göran Lindberg och hennes syster Lilian Bodin har berättat. Även de uppgifter Margoth Bodin har lämnat i skadeanmälan till Trygg-Hansa den 5 juni 2006 utvisar en allvarligare symtomdebut än vad som följer av ambulansjournalen och akutjournalen. Av skadeanmälan framgår att Margoth Bodin tagit upp besvär med nacke, rygg, ansikte/huvud, handleder, lillfinger, fotleder, hälsena, vad, stortå, synrubbningar, sus i öronen, känslighet för höga ljud, hörselnedsättning, yrsel, huvudvärk och domningar i armarna. Av journalanteckningar från primärvården Eda kommun framgår vidare att Margoth Bodin redan två dagar efter trafikolyckan sökte hjälp för fortsatta rygg- och nackbesvär. Omfattningen av hennes akuta besvärsbild stöds även av att hon efter trafikolyckan var helt sjukskriven fram till den 23 juli 2006. Sammantaget anser hovrätten att utredningen ger vid handen att det i anslutning till olyckan debuterade svårare symtom för Margoth Bodin än vad Trygg-Hansa har tillstått.

Kontinuitet i besvären och konkurrerande orsaker

I enlighet med vad tingsrätten redovisat i sin dom har Margoth Bodin efter trafikolyckan haft åtskilliga kontakter med vården på grund av sina besvär. Till skillnad från tingsrätten anser emellertid hovrätten att det i underlaget från de kontakter som skett inom ett och ett halvt år efter trafikolyckan har omnämnts en stor del av de besvär Margoth Bodin har gjort gällande i målet. Även om det stundtals framgår att Margoth Bodin varit bättre från sina besvär är dessa perioder inte av den omfattningen att hovrätten kan dra slutsatsen att Margoth Bodins besvär från trafikolyckan har läkt ut. Tvärtom ger utredningen vid handen att det har varit en kontinuitet i hennes besvärsbild. Margoth Bodin har själv uppgett att hon efter trafikolyckan aldrig varit besvärsfri på så sätt att hon kunnat återgå till det liv hon hade före trafikolyckan. Sammantaget leder detta till att hovrätten anser att det finns en tidsmässig kontinuitet mellan besvärsbilden och trafikolyckan.

Såvitt gäller den medicinska bedömningen av huruvida hela Margoth Bodins besvärsbild kan förklaras av trafikolyckan skiljer sig de hörda läkarnas slutsatser åt. Läkarna Gunilla Bring, Helena Huhmar och Olle Bunketorp, som hörts på Margoth Bodins be-

gäran, har kommit fram till att det föreligger ett samband mellan Margoth Bodins besvär och trafikolyckan samt att besvären har utlöst Margoth Bodins totala arbetsförmåga. Läkarna Margareta Hedström, Olof Sydow, Peter Elkan och HG Hårdemark, som hörts på Trygg-Hansas begäran, har å sin sida kommit fram till att trafikolyckan inte har orsakat Margoth Bodins mer omfattande besvär och arbetsförmåga än vad Trygg-Hansa har medgett.

Vid värderingen av läkarnas olika ståndpunkter gör hovrätten följande överväganden.

Samtliga nu angivna läkare har, såsom hovrätten bedömer det, kompetens att uttala sig om orsakssambandet mellan Margoth Bodins besvär och trafikolyckan. Till skillnad från tingsrätten anser hovrätten att större vikt bör läggas vid Gunilla Brings och Olle Bunketorps uppgifter på grund av den specialistkompetens de har vad gäller specifika whiplashskador och ospecifika besvär efter en trafikolycka. Både Gunilla Bring och Olle Bunketorp har uppgett att de anser att Margoth Bodins besvär är typiska för den typ av våld hon utsatts för och att besvären överensstämmer med de undersökningsfynd som gjorts i nacke och halsrygg. Gunilla Bring och Olle Bunketorp har även anfört att det saknas konkurrerande faktorer som kan förklara de besvär Margoth Bodin lider av. Den s.k. traumatiska principen, som enkelt uttryckt innebär att besvär alltid är svårast direkt efter ett trauma, är enligt Gunilla Bring och Olle Bunketorp inte tillämplig på whiplashskador. Enligt Olle Bunketorp kan besvärsbilden över tid exempelvis påverkas av vilken belastning man utsätter nacken för. Den ansträngning det innebär att hela tiden korrigera en nackskada kan dessutom, enligt Olle Bunketorp, förklara den successiva uppkomsten av kringliggande besvär som har drabbat Margoth Bodin.

De läkare som Trygg-Hansa har åberopat har uttalat sig mer allmänt och förklarat sina slutsatser främst utifrån ett ifrågasättande av de undersökningar som påvisat skador i nacke och halsrygg samt med åberopande av den traumatiska principen. Hovrättens uppfattning är att Trygg-Hansas läkare inte lika väl som Gunilla Bring och Olle Bunketorp har kunnat motivera sina slutsatser. De har inte heller närmare förklarat på vilket sätt Margoth Bodins omfattande besvärsbild och totala arbetsförmåga huvud-

sakligen skulle vara en följd av naturliga åldersförändringar och psykosomatiska besvär.

Mot bakgrund av vad som nu sagts anser hovrätten att den medicinska bedömning som Gunilla Bring och Olle Bunketorp gjort bör få företräde framför de slutsatser som dragits av de läkare som Trygg-Hansa åberopat.

Sammanfattande bedömning

Hovrätten finner alltså att det framkommit att Margoth Bodin i relevanta avseenden var väsentligen frisk vid olyckan, att det rörde sig om en mycket kraftig bilkrock som var tillräckligt allvarlig för att orsaka henne stor skada och att relevanta symtom debuterade i anslutning till olyckan. Det har vidare varit en kontinuitet i hennes omfattande besvär och de förklaras inte av andra orsaker. Sammantaget finner hovrätten att det får anses klart mer sannolikt att Margoth Bodins besvär och hela hennes arbetsoförmåga har orsakats av trafikolyckan den 22 maj 2006 än att det skulle vara fråga om besvär och arbetsoförmåga som utvecklats oberoende av olyckan. Med denna bedömning ska Margoth Bodins skadebetingade medicinska invaliditet, med stöd av vad Gunilla Bring, Olof Sydow och HG Hårdemark uppgett i förhör, bestämmas till 20 procent.

Eftersom de yrkade kapitalbeloppen jämte ränta vid denna utgång är vitsordade ska käromålet i sin helhet bifallas.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska Trygg-Hansa ersätta Margoth Bodin för hennes rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten. Margoth Bodins anspråk får anses skäligen.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 2

DOM
2017-02-21

T 3912-15

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 21 mars 2017

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Eva Ahlquist, hovrättsråden Charlotte Hallén (skiljaktig) och Carolina Granlund samt tf. hovrättsassessorn Olga Lundin, referent.

SKILJAKTIG MENING, se aktbil. 44

Skiljaktig mening i hovrätten

Hovrättsrådet Charlotte Hallén, som är skiljaktig och vill ogilla käromålet, anför följande.

Jag ansluter mig i allt väsentligt till den bedömning som tingsrätten har gjort med följande tillägg. Som jag uppfattar Trygg-Hansas inställning invänder inte bolaget mot att Margoth Bodin har de besvär som hon uppger. Trygg-Hansa invänder emellertid mot att dessa uppkommit som en följd av trafikolyckan. Mellan de i målet hörda läkarna råder oenighet när det gäller sambandet och även när det gäller objektivt iakttagbara skador. De röntgenresultat som åberopats har tolkats på olika sätt av läkarna och någon expert på tolkning av röntgenresultat har inte hörts. Flera av Margoth Bodins besvär synes förutsätta att hon drabbades av en skada på hjärnan/hjärnstammen vid olyckan och detta har hennes expert Helena Huhmar utgått ifrån i sitt utlåtande. Av utlåtandet framgår att Margoth Bodin uppvisade tecken på detta i nära anslutning till olyckan, uppgifter som måste ha lämnats av Margoth Bodin, men som inte har stöd i dokumentationen från undersökningar som då gjordes. Trygg-Hansas läkare, neurologer med specialistkompetens, har avfärdat att Margoth Bodin ska ha drabbats av en sådan skada.

Den läkarexpertis som åberopats av Margoth Bodin företräder ett synsätt som går ut på att hennes besvär är typiska som en följd av whiplash-skador. Enligt whiplash-kommissionens rapport – vilken hänvisas till bl.a. i Gunilla Brings utlåtande – ses dock sådana besvär även hos andra patienter. Det kan vidare konstateras att flera av Margoth Bodins besvär, sådana de beskrivs på s. 5 i tingsrättens dom, är ospecifika på ett sådant sätt att de i lika hög grad kan förklaras av andra orsaker som att de uppkommit som en följd av kollisionen. Jag anser att det inte finns skäl att lägga större vikt vid vad Margoth Bodins sakkunniga har uttalat, baserat på att de besitter en högre grad av specialistkompetens, än de slutsatser som presenterats av Trygg-Hansas läkare.

Margoth Bodin har således inte gjort klart mera sannolikt att hennes besvär är skadebetingade i högre grad än vad som medgetts av Trygg Hansa.

Dok.Id 435735

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	031-774 29 43	måndag – fredag 08:00-16:00

ANVISNINGAR FÖR ÖVERKLAGANDE

Överklagande skall göras skriftligen. Skrivelsen skall ställas till Högsta domstolen, men den skall skickas eller lämnas till hovrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges under rubriken ÖVERKLAGANDE i hovrättens avgörande. Någon tidsgräns gäller dock inte för klagan över beslut om häktning, reseförbud eller restriktioner enligt 24 kap 5a § rättegångsbalken.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen skall pröva ett överklagande. Prövningstillstånd behövs dock inte när Justitiekanslern eller Riksdagens ombudsmän överklagar i mål om allmänt åtal.

Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.
Om prövningstillstånd meddelas i ett av två eller flera likartade mål, kan prövningstillstånd meddelas också i övriga mål.

I skrivelsen till Högsta domstolen skall anges

1. klagandens namn, adress och telefonnummer.
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning, målets nummer och dagen för avgörandet).
3. den ändring i avgörandet som klaganden yrkar.
4. de skäl som klaganden åberopar för att avgörandet skall ändras.
5. de omständigheter som klaganden åberopar till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, och
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad som skall styrkas med varje särskilt bevis.